

AKSİYON ODAKLI OKUMA

Türkiye Yapay Zekâ Eylem Planı 2026/2030: Üye firma ne yapacak?

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 44 sayfalık planını, üretim ve hizmet yapan bir firmanın gözünden inceledik. Bu belge planın özeti değil; **hangi kapı açılıyor, ne zaman açılıyor ve o kapıya girmek için bu ay ne yapılmalı** sorularının cevabı.

44 SAYFA · 4 EKSEN · 16 EYLEM · 5 KATMAN · 3 KESİŞEN BİLEŞEN

1.000**KOBİ kuponu**

Yazılım aboneliği, bulut GPU/CPU, veri hizmeti ve uygunluk testini kapsıyor

İLK 12 AY · EN AZ**20****milyon GPU-saat**

Araştırmacı, girişim ve KOBİ'ye yıllık hesaplama kredisi; ilk fazda 2 milyon

2028 SONU · EN AZ**10 + 15****milyar lira**

Araştırma Fonu ve Büyüme Fonu; iki ayrı fon, tek merdiven

PLAN DÖNEMİ · EN AZ**%2****kamu bütçesinden**

Kamu yatırım programları bütçesinden yapay zekâ projelerine ayrılacak pay

YENİ PAZAR · EN AZ**İLK 6 AY**

"Herkes için GPU" ilk çağırısı · güvenli bulut aksiyon planı · hesaplama stratejisi

İLK 12 AY

KOBİ kuponu tahsisi · orantılı risk rehberi · Etik Kurul · ilk ilerleme raporu

2027 · 2028

İlk Büyüme Bölgesi faaliyette (2027) · en az 5 bölge ilanı (2028)

O

Planın tam metninde **"İzmir" ve "Ege" kelimeleri hiç geçmiyor**. Adı geçen tek şehir İstanbul. Büyüme Bölgeleri ve Mükemmeliyet Merkezleri için hiçbir il adı verilmemiş — yer hâlâ boş, yani hâlâ kapılabilir.

ÖLÇÜM**Omurga**

Katmanlar, eksenler, yönetim

Takvim

Hangi pencere ne zaman açılıyor

Altı kapı

Firmaya açılan destek ve pazar

Yol haritası

Doksan gün + uyum kapısı

Bulgular

Dört kritik nokta ve okumamız

YAPAY ZEKÂ EKOSİSTEMİ — PLANDAKİ BEŞ KATMAN

K5	Uygulamalar	Kamu hizmetleri, sanayi, sağlık, tarım, savunma, e-ticaret	Firmanın çalıştığı katman
K4	Modeller ve Veri	Veri alanları, ortak veri setleri, sektörel temel modeller	Veri paylaşana teşvik
K3	Altyapı	Depolama (en az 1 EB), omurga bağlantısı (en az 100 Tb/sn), güvenli bulut	Kamu yatırımı
K2	Hesaplama Donanımı	Veri merkezleri, GPU kapasitesi, akredite yerli tedarik	En az 1 GW · 2030
K1	Enerji	Yıllık en az 10 TWh düşük karbonlu elektrik alımı; sözleşmelerde en az %60 şartı	Maliyetin tabanı

Yetenek

10.000 ileri uzman · 100.000 uygulama profesyoneli

Finansman

10 + 15 milyar lira fon · en az 10 milyar dolar yatırım

Düzenleme ve Güven

Orantılı risk · Model Kartı · deney alanları

DÖRT EKSEN, ON ALTI EYLEM — KOYU YAZILANLAR FİRMAYI DOĞRUDAN İLGİLENDİRİYOR

EKSEN BİR Fark Et. Farkındalık, yetenek, veri, çerçeve	EKSEN İKİ İstifade Et. Hesaplama, erişim, kamu, pilot	EKSEN ÜÇ Üret. Bölge, fon, model, robotik	EKSEN DÖRT Yönet. Yatırım, diploması, güvenlik
A Okuryazarlık: 81 ilde atölye	A Hesaplama omurgası, enerji	A Büyüme Bölgeleri, merkezler	A Küresel yatırım çekimi
B Ulusal yetenek programı	B Herkes için GPU	B Finansman merdiveni	B Diploması ve standartlar
C Veri temelli atılım ve teşvik	C Kamuda dönüşüm, kamu alımı	C Sektörel modeller, ihracat	C Bölgesel kapasite
D Hukuki-etik çerçeve	D Sektörel pilotlar ve KOBİ kuponu	D Fiziksel yapay zekâ ve robotik	D Güvenlik, deney alanı
KARAR Ulusal Yapay Zekâ Kurulu	UYGULAMA Program Ofisi	ETİK Ulusal Yapay Zekâ Etik Kurulu	ŞEFFAFLIK İlerleme ve Şeffaflık Portalı

Kurul Cumhurbaşkanlığı başkanlığında; Program Ofisi Millî Teknoloji ve Yapay Zekâ Genel Müdürlüğü bünyesinde; Etik Kurul çok paydaşlı (kamu, özel sektör, akademi, sivil toplum); Portal her eylemi durum rengiyle (yeşil, sarı, kırmızı) yayımlayacak.

FİRMAYI İLGİLENDİREN PENCERELER — PLANDAKİ TAKVİME GÖRE

PENCERE	İLK 6 AY	İLK 12 AY	2027	2028	2030
Herkes için GPU Hesaplama kredisi	ilk çağrı	2 milyon GPU-saat	ölçekleme	20 milyon GPU-saat	
KOBİ yapay zekâ kuponu Doğrudan destek	çağrı hazırlığı	en az 1.000 kupon	12-18 ay döngü	yaygınlaştırma	
Uyum yükümlülüğü Orantılı risk rehberi		rehber + Etik Kurul	sektör ekleri	yerleşme	
Kamu pazarı Bütçe payı ve dijital rozet	yol haritaları	en az 30 pilot	ölçek 6-12 ay	katalog	
Büyüme Bölgesi ve merkez Yer seçimi		bölge ilanı	ilk bölge faaliyette	5 bölge · 3 merkez	%70 kullanım
Fon merdiveni Araştırma ve büyüme fonu		fon kurulumu	girişim yatırımı	en az 20 girişim	10 milyar dolar

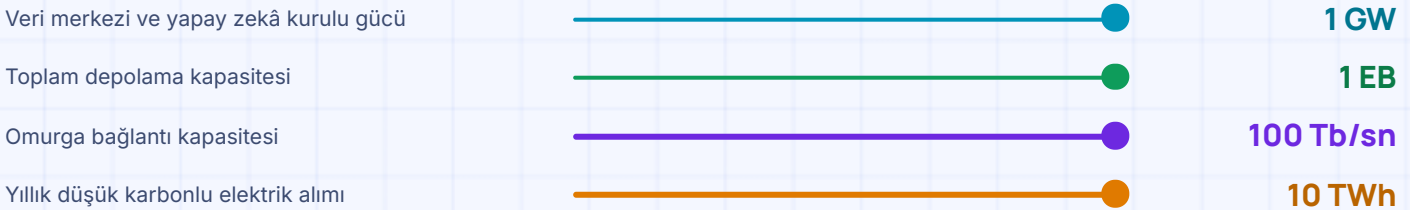
KUPON HUNİSİ — PLAN KAÇ PROJENİN NEREYE ULAŞMASINI BEKLİYOR

KAMUYA AÇIK İZLEME — PLAN KENDİNİ YEDİ BAŞLIKTA ÖLÇÜYÖR

2030 ALTYAPI TAAHHÜTLERİ — PLANDAN, EN AZ

Dört taahhüt dört ayrı birimde ölçülüyor; birbiriyle karşılaştırılabilir büyüklükler değildir. Firma açısından anlamı şu: hesaplama gücü ve depolama satın alınabilir bir hizmete dönüşüyor, elektrik maliyeti ise sözleşmelerde düşük karbon şartına bağlanıyor.

A KOBİ yapay zekâ kuponu

Hazırlık-eğitim, deneme-pilot ve ürünleştirmeyi kapsayan destek paketi: **yazılım aboneliği, bulut GPU/CPU kullanımı, veri hizmetleri, güvenlik ve uygunluk testleri.**

NE KADAR İlk 12 ayda en az **1.000 kupon**

İLK ADIM Tek bir dar problem seçin ve **bugünkü değerini ölçün**: hurda oranı, duruş süresi, teklif hazırlama süresi. Ölçüm yoksa kazanım kanıtlanamaz.

B Herkes için GPU

Araştırmacı, girişim ve KOBİ'ye **GPU-saat kredisi**; yazılım, bulut ve donanım desteğiyle paket hâlinde, teknik danışmanlık ve mentörlük dâhil.

NE KADAR Yılda en az **2 milyar GPU-saat**; en az %40'ı teknogirişimlere

İLK ADIM İhtiyacınızı **GPU-saat cinsinden** tahmin ettirin. Bilmiyorsanız model eğitimi yerine hazır modellerle küçük bir deneme kurgulayın.

C Güvenilir Veri Sağlayıcı

Veri paylaşan kuruma **vergi ve Ar-Ge indirimi, GPU ve veri kredisi** ile "**Güvenilir Veri Sağlayıcı**" statüsü. En az 3 pilot veri alanı ve en az 25 ortak veri seti kuruluyor.

NE KADAR Teşvik ve statü; ayrıca erişime açılacak en az **100 yüksek değerli veri ürünü**

İLK ADIM Veri envanteri çıkarın: hangi veri, kimde, hangi formatta. Her set için **bir sahip** atayın ve makine okunabilir hâle getirin.

D Kamu pazarı

Kamu yatırım bütçesinden yapay zekâyâ ayrılan pay yeni bir pazar açıyor. Kamuda kanıtlanan çözüme **dijital rozet** ve **Devlet Malzeme Ofisi Tekno Katalog**'da yer.

NE KADAR Bütçeden en az **%2**; ilk 12 ayda en az 10 bakanlıkta en az 30 pilot

İLK ADIM Girişim tarafındaysanız **teknogirişim belgesi** alın — kamu alımına katılımda esas alınacak. Referans olacak bir kamu pilotu arayın.

E Fon merdiveni

Ulusal Yapay Zekâ Araştırma Fonu (en az 10 milyar lira) araştırmayı, **Yapay Zekâ Büyüme Fonu** (15 milyar lira) ölçeklenmeyi finanse ediyor.

NE KADAR Kamunun her 1 birimine karşılık en az **2 birim özel sermaye**; en az 20 girişime yatırım

İLK ADIM Kaldıraç şartı nedeniyle **eş-yatırımcıyı şimdiden konuşun**. Ar-Ge harcamalarınızı ayrıştırılmış biçimde raporlanabilir hâle getirin.

F Bölge ve pilot sahası

Test sahaları arasında **organize sanayi bölgeleri** sayılıyor. Merkezleri **üniversite-teknopark-TEKMER-sanayi konsorsiyumları** işletecek; ankraj yatırımcıdan KOBİ'ye kapasite ayırması bekleniyor.

NE KADAR En az **5 Büyüme Bölgesi**, 3 Mükemmeliyet Merkezi, 6 erişim noktası

İLK ADIM Tesisinizi **test sahası olarak önerin**: hangi hat, hangi veri, hangi problem. Organize sanayi bölgesi ve üniversiteyle ortak dosya bugünden kurulur.

HANGİ KAPI SİZİN — FİRMA PROFİLİNE GÖRE ÖNCELİK

FİRMA PROFİLİ	KUPON	GPU	VERİ	KAMU	FON	SAHA
Üretim yapan KOBİ (sanayi bölgesinde)	●	●	●	●	●	●
Yazılım ve teknoloji girişimi	●	●	●	●	●	●
Hizmet ve ticaret firması	●	●	●	●	●	●
Ar-Ge merkezi veya teknokent firması	●	●	●	●	●	●
İhracatçı veya büyük ölçekli sanayi	●	●	●	●	●	●

● öncelikli — hemen dosya açın ● ikincil — koşullara göre ● bu turda uygun değil

YORUM · İZSİAD OKUMASI

DOKSAN GÜN — SAHİBİ BELLİ, ÖLÇÜLEBİLİR ADIMLAR

GÜN 0 — 30	GÜN 31 — 60	GÜN 61 — 90	AY 4 — 12
Süreç envanteri Hangi işte hangi yazılım karar veriyor? Tek sayfa liste.	Başlangıç ölçümü Seçilen problemin bugünkü değeri: oran, süre, maliyet.	Belge ve statü Teknogirişim belgesi, Ar-Ge merkezi veya teknokent statüsü.	Çağrı takibi Kupon ve hesaplama çağrılarını ilan gününde yakalayın.
Üç aday problem Sayıyla ifade edilebilen üç dar problem yazın.	Veri düzenleme İlgili veriyi makine okunabilir hâle getirin, sahibini atayın.	Tedarikçi kısa listesi Çözüm sağlayıcı ve akademik ortakla ön görüşme.	Pilotu dört ayda kurun Plan denemeden pilota en çok 4 ay diyor; takvimi buna kurun.
Mevcut araç taraması Şirkette kim hangi yapay zekâ aracını kullanıyor?	Bütçe ve insan Pilot için kim ne kadar zaman ayıracak, yazılı olsun.	Uyum ön taraması Yüksek etkili bir kullanım var mı, kontrol edin.	Saha adaylığı Sanayi bölgesi ve üniversiteyle konsorsiyum dosyasına katılın.
SAHİP: GENEL MÜDÜR VE BİLGİ İŞLEM	SAHİP: ÜRETİM VE MALİ İŞLER	SAHİP: İDARİ İŞLER VE HUKUK	SAHİP: PROJE EKİBİ VE İZSİAD

ÜÇ YAYGIN HATA — VE PANZEHİRİ

HATA BİR Problemi geniş tanımlamak "Fabrikayı yapay zekâyla dönüştürmek" bir proje değil. Panzehir: tek hat, tek ürün, tek gösterge.	HATA İKİ Ölçüm olmadan başvurmak Kazanım eşiği başlangıç değeri olmadan kanıtlanamaz. Panzehir: çağrıdan önce geçmiş dönem verisiyle temel ölçümü kurun.	HATA ÜÇ Uyumu sona bırakmak Belge ve değerlendirme başvurunun eki değil, parçası. Panzehir: uyum taramasını ilk doksan günün içine alın.
---	---	---

A

Bu bir teknoloji başlığı değil, sanayi politikası

Plan enerjiden veriye, kamu alımından uyuma uzanan beş katmanlı bir yapı kuruyor. Yapay zekâyı "bilgi işlemin işi" olarak gören firma, kendisine açılan destek ve pazar kapılarını göremez.

Aksiyon: Konuyu bilgi işlemiden çıkarıp genel müdür gündemine alın; sahibi belli tek bir dönüşüm dosyası açın.

B

Destek büyük ama pencere dar ve ölçüm şartlı

Kuponlar ilk 12 ayda, hesaplama çağrısı ilk 6 ayda başlıyor. Plan pilotlardan ortalama en az %10 kazanım, denemeden pilota en çok 4 ay bekliyor. Bu eşikler **başlangıç ölçümü olmayan firmayı** kapıda bırakır.

Aksiyon: Çağrıyı beklemeden başlangıç ölçümünü yapın; ölçüm dosyanın en zor ve en uzun süren parçası.

C

Uyum yükü teknoloji üreticisiyle sınırlı değil

"Yüksek etkili" alanlar arasında istihdam, kredi değerlendirme ve biyometrik tanıma var. Hazır bir işe alım aracı ya da kamerayla giriş sistemi kullanan üretici firma da genişletilmiş değerlendirme, Model Kartı ve teknik dosya kapsamına girebilir.

Aksiyon: Kullandığınız hazır araçların envanterini çıkarın; satın alma sözleşmelerine belge ve şeffaflık maddesi ekleyin.

D

Coğrafya boş bırakılmış – bu bir fırsat penceresi

Planın tam metninde "İzmir" ve "Ege" geçmiyor; adı geçen tek şehir İstanbul. Büyüme Bölgeleri ve Mükemmeliyet Merkezleri için il verilmemiş, merkezleri konsorsiyumlar işletecek. Yer seçimi açıkken **hazır dosyayla gelen bölge öne geçer.**

Aksiyon: İzmir için üniversite-teknopark-TEKMER-sanayi konsorsiyumu ve sanayi bölgesi test sahası dosyası, çağrı çıkmadan hazırlanmalı.

Şerh. Bu inceleme İZSİAD Yapay Zekâ Ofisi'nin okumasıdır; T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın resmî görüşü değildir. Plandaki hedefler kamu taahhüdüdür ve gerçekleştirmeleri Ulusal Yapay Zekâ İlerleme ve Şeffaflık Portalı ile yıllık raporlardan izlenecektir. Yatırım tavsiyesi veya hukuki mütalaa niteliği taşımaz; destek ve başvuru koşulları ilan edilecek resmî çağrı metinlerinden teyit edilmelidir. İncelemede yalnız birincil kaynak (planın kendi metni) kullanılmıştır; her sayının sayfa atfı **doğrulanmış veri künyesi** dosyasındadır. Bu incelemedeki her başlık için İZSİAD Yapay Zekâ Ofisi üye firmalarla birebir çalışmaya hazırdır.